

© Vijeće Europe/Europski sud za ljudska prava, 2012.

Ovaj prijevod financiran je uz podršku Zaklade za ljudska prava Vijeća Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund) i kao takav ne obvezuje Sud. Za više informacija vidjeti detaljnu napomenu o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Obavještajna bilješka o praksi Suda br. 133

Kolovoz-rujan 2010.

Mangouras protiv Španjolske - 12050/04

Presuda 28.9.2010. [GC]

Članak 5.

Članak 5. st. 3.

Pravo biti izveden pred sud

Puštanje na slobodu uz jamčevinu

Stupanj sigurnosti potreban za određivanje puštanja na slobodu uz jamčevinu brodskog zapovjednika u slučaju pomorskog onečišćenja: *nema povrede*.

Činjenice – Podnositelj zahtjeva, grčki državljanin, bio je zapovjednik broda *Prestige*, koji je 2002., ploveći kraj španjolske obale, ispustio 70.000 tona loživog ulja u Atlantski ocean, kad je došlo do curenja na trupu broda. Naftna mrlja koja je na taj način nastala prouzrokovala je ekološku katastrofu čije su se posljedice po morsku floru i faunu osjećale nekoliko mjeseci i koja se proširila čak do francuske obale.

Otvorena je kaznena istraga i podnositelj zahtjeva je zadržan u pritvoru, uz mogućnost puštanja na slobodu uz jamčevinu od tri miliona eura. Sudac je naglasio da bi se postupanje podnositelja zahtjeva moglo klasificirati kao kazneno djelo uzrokovanja štete na prirodnim resursima i okolišu i nepostupanje sukladno uputama upravnih tijela. Sudac je mišljenja da ozbiljnost navodnih djela i činjenica da je podnositelj zahtjeva strani državljanin koji ni na koji način nije vezan sa Španjolskom, opravdavaju jamčevinu utvrđenu u tako visokom novčanom iznosu. Podnositelj zahtjeva zatražio je puštanje na slobodu i, alternativno, smanjenje jamčevine na iznos od 60.000 eura, koji bi predstavljao primjernu jamčevinu imajući u vidu njegove osobne prilike. Istražni sudac odbio je zahtjev navodeći da ozbiljnost i težina navodno počinjenih kaznenih djela opravdavaju zadržavanje podnositelja zahtjeva u pritvoru. Što se tiče iznosa određenog na ime jamčevine, sudac je ponovio ranije tvrdnje i dodao da je od suštinskog značaja osiguranje nazočnosti podnositelja zahtjeva pred sudom radi rasvjetljavanja događaja koji su uslijedili nakon curenja trupa broda. Podnositelj

zahtjeva uložio je žalbu i zahtjev za ukidanje jamčevine, međutim sudovi su iste odbili. Istražni sudac zaprimio je bankovnu garanciju osiguravajućeg društva kod kojeg je brodovlasnik osiguran i to u iznosu koji odgovara utvrđenoj jamčevini, nakon čega je naredio privremeno puštanje na slobodu podnositelja zahtjeva, pod određenim uvjetima. *Amparo* žalba koju je podnositelj zahtjeva podnio Ustavnom sudu, žaleći se na visinu utvrđenog iznosa na ime jamčevine, odbačena je kao nedopuštena.

Španjolske nadležne vlasti su kasnije izdale dozvolu podnositelju zahtjeva da se vrati u Grčku gdje je inače živio, pod uvjetom da grčke vlasti osiguraju da se isti podvrgne periodičkom nadzoru, kakvom je bio podvrgnut i u Španjolskoj. To znači da se podnositelj zahtjeva svaka dva tjedna morao javiti policijskoj postaji na otoku gdje je rođen odnosno u policijsku postaju u Ateni. Kazneni postupak još uvijek je u tijeku.

U presudi od 8. siječnja 2009. Vijeće Suda jednoglasno je utvrdilo da nije došlo do povrede članka 5. st. 3. Konvencije (vidi Obavještajnu bilješku br. 115).

Pravo – Članak 5. st. 3.: Sud je ponovio da se jamčevina može tražiti samo dok postoje razlozi koji opravdavaju pritvor, kao i da vlasti moraju primijeniti isto onoliko dužne pažnje prilikom određivanja odgovarajućeg iznosa jamčevine kao i kod odlučivanja da li je neophodan ili nije dalji boravak optuženog u pritvoru. Osim toga, iako se iznos jamčevine prvenstveno određuje u odnosu na optuženog i njegovu imovinu, u određenim okolnostima nije neopravdano uzeti u obzir i obujam prouzročene štete. Podnositelj zahtjeva bio je lišen slobode 83 dana da bi potom bio oslobođen nakon što je položena bankarska garancija na tri milijuna eura. Iako je utvrđena jamčevina premašivala iznos koji podnositelj zahtjeva može platiti obzirom na svoje osobne prilike, kod određivanja visine jamčevine domaći sudovi su pored osobnih okolnosti, također uzeli u obzir i težinu kaznenog djela koje mu se stavlja na teret, i "profesionalni ambijent" podnositelja zahtjeva. Sud je stoga morao utvrditi je li taj pristup je u skladu s člankom 5. st. 3.

Kod tumačenja zahtjeva iz članka 5. st. 3. Sud je morao cijeniti nove realne okolnosti, prije svega rastuću i legitimnu zabrinutost kako u Europi tako i na međunarodnom planu u odnosu na prijestupe i kaznena djela iz područja ekologije, kao i tendenciju da se kazneno pravo upotrijebi kao sredstvo za nametanje obveza ekološke zaštite uvedenih instrumentima europskog i međunarodnog prava. Sud je zauzeo stav da sve viši standardi koji se postavljaju u pogledu zaštite ljudskih prava u isto vrijeme zahtijevaju i razmjerno veću čvrstinu i odlučnost u procjeni kršenja temeljnih vrijednosti demokratskih društava pa se stoga ne može isključiti mogućnost da profesionalno okruženje u kojem se odvija aktivnost o kojoj je ovdje riječ mora biti uzeta u obzir kod određivanja iznosa jamčevine, kako bi se osigurala praktična djelotvornost same mjere. S obzirom na posebne okolnosti slučaja podnositelja zahtjeva i ogromnu ekološku štetu izazvanu zagađenjem mora, u razmjerima koji se rijetko viđaju, ne može iznenaditi to što su sudske vlasti prilagodile traženi iznos jamčevine razmjerima nanese štete, kako bi osigurale da odgovorne osobe ne izbjegnu pravdi i da na taj način ostanu bez položene bankarske garancije. Utvrđivanjem iznosa jamčevine isključivo temeljem osobnih prilika podnositelja zahtjeva, ne bi se mogla jamčiti njegova nazočnost na suđenju. Pored toga, sama činjenica da je isplatu izvršilo osiguravajuće društvo kod koga je brodovlasnik osiguran potvrđuje, po svemu sudeći, da su španjolski sudovi, pozivajući se na "profesionalno okruženje" podnositelja zahtjeva ispravno zaključili - makar i implicitno - da postoji odnos između podnositelja zahtjeva i osoba koje trebaju osigurati bankarsku garanciju.

Španjolski sudovi su, prema tome, u dovoljnoj meri vodili računa o osobnom položaju podnositelja zahtjeva, a posebno o njegovom statusu zaposlenog kod brodovlasnika, njegovom profesionalnom odnosu s osobama koje su osigurale bankarsku garanciju, njegovom državljanstvu i mjestu stalnog boravka, kao i o njegovoj dobi i činjenici da nema nikakvih veza u Španjolskoj. S obzirom na poseban kontekst ovog slučaja i na katastrofalne ekološke i ekonomske posljedice, vlasti su imale pravo kada su uzele u obzir težinu djela koje se podnositelju zahtjeva stavlja na teret i obujam štete koje mu se pripisuje da je počinio.

Zaključak: nema povrede (deset glasova prema sedam).

© Vijeće Europe/Europski sud za ljudska prava
Ovaj sažetak, sastavljen od strane Tajništva, ne vezuje Sud.

© Vijeće Europe/Europski sud za ljudska prava, 2012.

Službeni jezici Europskog suda za ljudska prava su engleski i francuski. Ovaj prijevod je financiran uz podršku Zaklade za ljudska prava Vijeća Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ovaj prijevod ne obvezuje Sud niti je isti odgovoran za njegovu kvalitetu. Prijevod se može preuzeti iz HUDOC baze podataka sudske prakse Europskog suda za ljudska prava (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili iz bilo koje druge baze podataka s kojom ga je Sud podijelio. Prijevod se može umnožavati u nekomercijalne svrhe pod uvjetom da se navede puni naziv predmeta, zajedno s naznakom autorskih prava i referencom na Zakladu za ljudska prava. Ukoliko se bilo koji dio ovog prijevoda namjerava koristiti u komercijalne svrhe, molimo kontaktirajte publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.